

7. **Дубінський О.** Податкова не пробачить фінансистам старі збитки [Електронний ресурс] / О. Дубінський. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2012/08/31/286700>

8. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток банку: Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2011 р. № 1683 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0016-12>

9. Вимоги ДПС до торговців цінними паперами обґрунтовані [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.net/ukr/detail/138617>

10. Про відображення від'ємного фінансового результату операцій з цінними паперами та деривативами у 2012 – 2015 роках: Лист Державної податкової служби України від 09.08.2012 р. N 320/0/71-12/15-1217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3194-320.html>

REFERENCES

Babiychuk, T. P. "Podatkovi stymuly rozvytku investytsiinoi diialnosti bankiv u suchasnykh umovakh [Tax incentives of investment banks in today's]". *Biznes Inform*, vol. 2, no. 2 (2011): 6-7.

"Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy [These financial statements of banks in Ukraine]". http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097

Dubinskyi, O. "Podatkova ne probachyt finansystam stari zbytky [Tax not forgive financiers old losses]". <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2012/08/31/286700>

Mishchenko, V., and Nieznamova, A. "Bazel III: novi pidkhody bankivskoho rehuliuвання [Basel III: new approaches to banking regulation]". *Visnyk NBU*, no. 1 (2011): 4-9.

"Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 21.12.2011 r. № 1683 [Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 21.12.2011 № 1683]". <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0016-12>

"Polozhennia pro poriadok formuvannia ta vykorystannia bankamy Ukrainy rezerviv dlia vidshkoduvannia mozhlyvykh vtrat za aktyvnymy bankivskymy operatsiiami [Regulations on the formation and use of bank Ukraine reserves for possible losses on active banking operations]". <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>

"Pro vidobrazhennia vid'iemnoho finansovoho rezultatu operatsii z tsinnymy paperamy ta deryvatyvamy u 2012 – 2015 rokakh [On display negative financial result of transactions with securities and derivatives in 2012 – 2015 years]". <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3194-320.htm>

Samorodov, B. V. "Analiz mozhlyvosti vykhodu na zakorodni rynky bankiv Ukrainy z metoiu zovnishnyoho zapozychennia koshtiv [Analysis of the possibility of entering the overseas market banks of Ukraine to external borrowing]". *Biznes Inform*, no. 4 (2011): 103-105.

"2011 – Ukrainskyi fondovyi rynek: vpevnenist, stiikist ta zrostantia [2011 – Ukrainian stock market: confidence, stability and growth]". http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf

"Vymohy DPS do torhovtsiv tsinnymy paperamy obgruntovani [DPS requirements to traders informed]". <http://economics.unian.net/ukr/detail/138617>

УДК 33.1 (07.58)

ФІНАНSOVA ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: СУТНІСТЬ І НАСЛІДКИ

КУЛІШОВ В. В.

УДК 33.1 (07.58)

Кулішов В. В. Фінансова глобалізація: сутність і наслідки

У статті розглянуто глобальну економіку з позиції впливу глобалізаційних процесів на економіку окремих держав; проблеми, потенційно здатні викликати негативні наслідки від перерозподілу фінансової сфери; теоретичні основи інституціоналізації економіки як головного регулятора національної економіки; сучасні умови формування глобального фінансового ринку; механізми взаємодії національної та світової економіки в умовах фінансової глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, економіка, інституції, валюта, ринок, транс націоналізація, контракти, дерегуляція.

Бібл.: 10.

Кулішов Володимир Васильович – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки, Криворізький економічний інститут Криворізького національного університету (пр. К. Маркса, 64, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 5000, Україна)

E-mail: kaf_meo@ukr.net

УДК 33.1 (07.58)

Кулішов В. В. Финансовая глобализация: сущность и последствия

В статье рассмотрена глобальная экономика с позиции влияния глобализационных процессов на экономику отдельных государств; проблемы, которые потенциально могут вызвать негативные последствия от перераспределения финансовой сферы; теоретические основы институционализации экономики как главного регулятора национальной экономики; финансовые условия формирования глобального финансового рынка; механизмы взаимодействия национальной и мировой экономики в условиях финансовой глобализации.

Ключевые слова: глобализация, экономика, институции, валюта, рынок, транснационализация, контракты, дерегуляция.

Библ.: 10.

Кулішов Владимир Васильевич – кандидат экономических наук, доцент, профессор кафедры международной экономики, Криворожский экономический институт Криворожского национального университета (пр. К. Маркса, 64, Кривой Рог, Днепропетровская обл., 5000, Украина)

E-mail: kaf_meo@ukr.net

UDC 33.1 (07.58)

Kulishov V. V. Financial Globalisation: Essence and Consequences

The article considers global economy from the point of view of influence of globalisation processes on economy of individual states; problems, which potentially can result in negative consequences of redistribution of the financial sphere; theoretical basics of institutionalisation of economy as the main regulator of the national economy; financial conditions of formation of the global financial market; mechanisms of interaction of the national and world economies under conditions of financial globalisation.

Key words: globalisation, economy, institutions, currency, market, transnationalisation, contracts, deregulation.

Bibl.: 10.

Kulishov Vladimir V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of International Economy, Kryvyi Rih Economic Institute of the Kryvyi Rih National University (pr. K. Marksa, 64, Kryvyi Rih, Dnipropetrovska obl., 5000, Ukraine)

E-mail: kaf_meo@ukr.net

Незважаючи на те, що у міжнародній фінансовій сфері збалансованість ринкових і регуляторних основ на взірць тієї, яка притаманна міжнародній торгівлі, відсутня, мова про відсутність будь-яких інституцій глобального характеру тут не іде. Інституціональна структура міжнародних фінансових відносин включає численні міжнародні та регіональні валютно-фінансові установи, що створюються на базі багатосторонніх угод. Безумовно, роль даних установ різноманітна: здійснення регулювання валютно-фінансових відносин, надання позик, підтримка рівноваги платіжних балансів країн – членів цих організацій, регулювання курсів їхніх валют, гарантія приватних позик за кордоном, інформаційне супроводження фінансових операцій тощо. До організації глобального значення належать МВФ і група Світового банку (СБ). Сюди ж можна віднести клуби кредиторів (Паризький і Лондонський), а також потужні фінансові корпоративні структури: банки, страхові компанії інвестиційні фонди, аудиторські фірми, фондові біржі. Їх функції випливають з цілей щодо сприяння розвитку міжнародної економіки на принципах відкритості, прозорості, стабільності, динамічності економічних процесів у глобальному просторі, рівності і свободи їх учасників, забезпечення високого рівня зайнятості працівників та їх доходів. Дуже важливою функцією цих установ є створення солідних вільних фінансових ресурсів, без яких неможливі ні економічний підйом країни, ні фінансова глобалізація, як результат руху фінансових потоків. І хоча поки що правильніше вести мову про транснаціональний валютно-фінансовий простір, ніж про чітко структуровану систему, усе ж рельєфні риси глобального характеру знаходять і тут свій прояв [8].

Можна стверджувати, що фінансова сфера в плані глобалізації виявилась найбільш просуненою. Причини цьому наступні. *По-перше*, це зміна умов діяльності національних фінансових інституцій після краху Бреттонвудської системи в 1971 р. Передусім були відмінені режими фіксованих валютних курсів і введені режими гнучких та напівкерованих валютних курсів. На цій основі почалось стимулювання експансії іноземного капіталу на національних фінансових ринках і розмивання меж національних фінансових секторів. *По-друге*, це відкриття міжнародного простору для діяльності національних банківських структур, яке призвело до зростання конкуренції, зниження рентабельності банківських операцій та зменшення маржі, що спонукало більшість розвинених країн піти на дерегуляцію сфери фінансової діяльності. Були зняті обмеження на рівень процентних ставок, знизилась податки і комісійні стягнення з фінансових трансакцій, відкрився доступ на внутрішні фінансові ринки іноземним банкам, розширилась приватизація і сек'юритизація активів, урівнялись в конкурентних правах банки та інші фінансові заклади. *По-третє*, це розвиток інформаційних технологій, супутникового і оптико-волоконного зв'язку, а на цій основі створення системи електронних рахунків і кредитних карт, які дозволили практично миттєво передавати фінансову інформацію, укладати угоди, переказувати кошти тощо незалежно від наявних державних кордонів та відстаней.

У результаті відбулась колосальна дерегуляція фінансової сфери, яка дала можливість уникати правил і обмежень, що раніше існували. Це викликало до життя до цього часу невідомі явища з характерними ознаками транснаціоналізації [5].

Виникло зовсім нове, непідконтрольне національним інституціям, явище – мережа офшорних банківських послуг, яка функціонує в пільговому режимі. Тут, як правило, не нормуються резервні фонди, існують занижені податки на доходи, не передбачені страхові внески тощо. Це та безконтрольність, що приваблює сюди іноземні капітали, особливо з нестабільних зон та так звані «брудні гроші». Правда, у 2002 р. міжнародними фінансовими інституціями прийнято рішення про певний контроль за офшорними зонами щодо цих грошей [3].

Невизначеність на валютних ринках, особливо по відношенню до валютних курсів, викликала появу нових механізмів – хеджування і управління ризиками. Завдання хеджування полягає в ліквідації відкритих позицій в іноземній валюті, тобто в бажанні досягти збалансованості вимог і зобов'язань. Для хеджування валютного ризику широко використовуються фінансові інструменти типу форвардних контрактів і валютних опціонів. Якщо відомі терміни і обсяги майбутніх надходжень валюти із за кордону, то фірми використовують форвардні контракти. При невизначеності цих параметрів більш привабливими є валютні опціони. На відміну від хеджерів, спекулянти прагнуть отримати прибуток із незастрахованих відкритих валютних позицій. Дії спекулянтів залежать від коливань валютних курсів і відсоткових ставок.

На сьогоднішній день фінансовий ринок поповнився новими засобами торгівлі – дериватами. Це більш витончені форми спекулятивних інструментів. Вони представляють собою цінні папери та зобов'язання, похідні від інших фінансових інструментів: курсів валют, курсів акцій, норми відсотку тощо. Останнім часом деривати із західних країн розповсюдились на Східну Європу, Азію та Латинську Америку. Загальний обсяг операцій з дериватами на світовому ринку зріс до 15 трлн дол. на рік [2]. Особливістю ринку дериватів у порівнянні зі звичайними цінними паперами є високий ступінь ризику і непередбачуваність. Трансакції з дериватами практично випали з системи правового регулювання.

Завартісними обсягами на першому місці на біржах дериватів знаходяться інструменти, що базуються на відсоткових ставках. Приблизно третя частина сукупного біржового і небіржового ринку дериватів припадає на контракт типу своп, а із них на відсоткові свопи – більш 90%. Завдяки свопам відбувається подальше розмивання меж між національними ринками капіталів, адже будь-який інвестор або емітент має можливість замінити потоки платежів у національній валюті по випущених ним облігаціях або куплених облігаціях на потоки платежів в іншій валюті за рахунок емітентів або інвесторів з інших країн. Для цього треба купити своп – контракт у банку, який виступає посередником між двома контрагентами у різних країнах.

У середині минулого десятиріччя з'явилися ф'ючерсні контракти, що базуються на індексах страхових

полісів. Вони дозволяють страховим компаніям перерозподіляти ризики у страхуванні майна і життя між різними регіонами планети. Серед нових продуктів, що призначені для розсіювання ризиків, найбільш швидко розвиваються кредитні деривати. Розробляються ф'ючерсні контракти, базовим активом яких повинні стати макроекономічні показники.

Поява дериватів прискорює процес відокремлення фінансової сфери, яка самогенерується. Це породжує все більшу нестабільність на фінансових ринках, про що свідчить криза 1997 – 1999 рр. і особливо фінансово-економічна криза 2008 р., яка відчутна і сьогодні. Та в будь-якому випадку це прояв зростання мобільності фінансових інструментів і динамічності у передачі права власності. Номінальна доступність індивідів до засобів привласнення зростає.

Природні зрушення у інформаційно-комунікаційній сфері створили сприятливі умови для організації ринків, їх правового та іншого регулювання, встановлення стратегічно вигідних правил гри. У контексті глобалізації транснаціональної економіки у фінансового ринку вперше з'являється можливість будувати самодостатню і самостійну віртуальну реальність, зберігаючи опосередковані відносини з традиційною господарською діяльністю у вигляді її постійного кредитування, а також створення інфраструктури, яка здатна гарантувати максимальну ефективність капіталовкладень та спонукати виробника, крім турбот про зростання прибутку, автоматично збільшувати доходи кредитора [9]. Операторами ж процесу (фактичними споживачами), що трансформують реальність виробництва в діяльну абстракцію фінансів, є ключові центри емісії засобів платежу і відповідні їм інституції.

Широкий діапазон можливостей фінансової економіки існував і раніше, але конструктивні можливості використовувались переважно національними урядами, які мали силу над інституціями, що здійснювали емісію.

Отже, глобальний фінансовий простір має позитив, створює умови для економічного зростання внаслідок таких тенденцій:

- ✦ зростання темпів концентрації фінансового і промислового капіталу, збільшення кількості їх злиттів;
- ✦ зниження значення монетарних факторів у формуванні валютних курсів і зростання руху капіталу;
- ✦ посідання фондовими ринками головної структуроутворюючої ролі в фінансовому секторі;
- ✦ зміна структури інструментів фінансового ринку – зростання частки інструментів-титулів реального сектора – корпоративних цінних паперів та їх похідних;
- ✦ посилення взаємозалежності фінансових і реальних секторів економіки [10].

Глобальні фінанси стають відокремленим сектором світової економіки, що має більшу доходність порівняно з реальним сектором, відволікає частину виробничого капіталу, створює віртуальні гроші та кредитні обов'язки [1].

Таким чином, гроші набувають певного символічного значення, вони стають не стільки багатством або засобом платежу, скільки символом статусу та інструментом керування світом. За таких умов господарська діяльність (реальний сектор економіки) починають відігравати другорядну роль. А. В. Бузгалін і А. І. Колганов визнають, що для капіталізму кінця ХХ – початку ХХІ століття характеризується домінуванням тих сфер в економіці, в яких капітал виробляє сам себе (гроші) із самого себе (із грошей) і обслуговує ці процеси (управління, захист і специфікація прав власності тощо) [4]. Прогрес такого капіталу співпадає з процесами глобалізації, які супроводжуються розвитком інформаційних мереж і технологій, що, у свою чергу, стимулює віртуалізацію фінансового капіталу (існування його в комп'ютерних мережах) [4]. Віртуальний фінансовий капітал відірваний від матеріального виробництва, існує у сфері трансакцій, має свій особливий зміст, а саме: є принципово мобільнішим у часі та просторі порівняно з іншими формами капіталу; має зв'язок з конкретним суб'єктом, з конкретним станом у соціальному просторі-часі лише за формою власності та може змінювати свого власника швидко і часто, що й здійснюється постійно на фінансових ринках.

Постійне збільшення швидкості фінансових потоків внаслідок розвитку систем електронних трансакцій, наявності у розвинених країнах світу значного фіктивного капіталу у вигляді цінних паперів, які не мають реального забезпечення, уможливають значні «приливи» та «відливи» спекулятивних капіталів і дають підстави й надалі очікувати посилення загроз економічній безпеці держави внаслідок дії цього чинника.

Отже, хоча віртуальний капітал-гроші як світова супермережа може бути приватизований обмеженим колом приватних осіб, він цілком не може бути контрольований ними, що обумовлено неорганізованістю та наявністю протиріч в колі власників корпоративно-мережевого ринку.

Тобто, відбувається заміна принципу класичної економіки «гроші – товар – гроші» віртуальною формулою «гроші – гроші», що забезпечує виникнення феномену фінансоміки.

Інтернаціоналізація фінансової сфери розгортається по трьох основних напрямках:

- 1) інтернаціоналізація фінансових послуг з проникненням в економіку країн, що розвиваються, іноземних банків та інших фінансових установ;
- 2) зростання міжнародних потоків акціонерного капіталу, враховуючи прямі іноземні інвестиції, обсяг яких останнім часом був більше, ніж потоки боргових обов'язків;
- 3) посилення потоків боргових обов'язків, головними індикаторами яких є рівні процентних ставок і валютні курси.

Фінансова глобалізація (глобальна гегемонія віртуального фіктивного капіталу) здійснюється у світі тією мірою, в якій мікро- і макроекономічні параметри національних господарських систем (обсяги та напрямки інвестицій, маркетингова стратегія, напрямки зростання, структурні зрушення в національних господарських системах і у світовому розподілі праці, рівень та

динаміка інфляції) формуються під визначним впливом кон'юнктури фінансових ринків, на яких домінує обмежене коло конкуруючих поміж собою фінансових ТНК («павуків»), які створюють віртуальні фіктивні мережі, що взаємоперетинаються [4].

Крім того, фінансова глобалізація зумовила, по-перше, виникнення й функціонування глобального фінансового ринку; по-друге, реалізацію глобальних фінансових стратегій транснаціональних корпорацій і транснаціональних банків; по-третє, вільне та ефективне переміщення капіталів між країнами і регіонами світу; по-четверте, формування систем наднаціонального регулювання міжнародних фінансів [10].

За визначенням вітчизняних науковців внутрішніми властивостями глобального фінансового ринку є:

- 1) міжнародні масштаби здійснення угод і, відповідно, транскордонне переливання капіталу;
- 2) діяльність транснаціональних банків, фінансово-промислових груп, інвестиційних фондів і компаній, пенсійних і страхових фондів, глобальних транснаціональних корпорацій як суб'єктів ринку;
- 3) доступність для інвесторів і позичальників;
- 4) безперервність процесів інвестування, кредитування, торгівлі валютою та цінними паперами; використання глобальних електронних мереж – є факторами економічного розвитку, оскільки кожна з них сприяє зростанню обсягів залучення інвестиційних ресурсів і впливає на інші параметри [10].

Особливе значення для фінансової глобалізації має переміщення грошового капіталу із країни в країну. Вивезення капіталу за межі національних кордонів є найпотужнішим фактором поглиблення фінансової глобалізації, зближення рівнів розвитку різних країн, створення атмосфери взаємної довіри і поваги інтересів у міжнародному середовищі. Слід зазначити, що експорт капіталу можливий лише за наявності в господарстві країни-експортера значних грошових заощаджень (нагромаджень), які здатні трансформуватися в капітал як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвестицій. Без створення солідних вільних фінансових ресурсів у певному колі країн фінансова глобалізація розвиватися не може [6].

Міграція фінансового капіталу між країнами великою мірою здійснюється завдяки задіянню перерозподільного механізму світового ринку позичкових капіталів, функціонуванню інвестицій світового фінансового ринку та власне фінансових ринків. Стан таких ринків визначає рух грошової маси, який диктують вузлові центри глобальної фінансової системи.

Проникнення до національної економіки іноземного капіталу може спричинити неоднозначні наслідки, створюючи низку загроз національній економічній безпеці країни-реципієнта. Слід особливо наголосити на тому, що в переважній більшості випадків ці загрози не є умисними, а витікають з реалізації основної цільової функції іноземної інвестиції – забезпечення максимальної прибутковості використання активів. Загрози обумовлені й особливістю інвестицій.

З утворенням транснаціональної спільноти, в умовах кризи державності, багато деяких обмежень знялося, і фінансова економіка отримує можливість самоорганізуватися, картелізується і стає одним з головних секторів економіки. Поступове «виснаження» прав ефективного впливу на неї з боку традиційних суб'єктів міжнародної спільноти відкриває дійсно безмежні горизонти. Ситуація кардинально змінюється з появою інформаційно-комунікаційних послуг. Тепер фінансові ринки отримали історичний шанс перетворитись із простого механізму переміщення фінансових інструментів у засіб економічного домінування. При цьому використовується ситуація, що називається процесом перманентного фінансового змагання, яка не виключає розриву між потенційними можливостями людської спільноти та їх конструктивним використанням. З цієї точки зору почальна доля країн Східної Азії. Саме тут була втілена на практиці модель, що лежала в руслі ідей «форсованого розвитку» – так званий «дивелопменталізм», який використовує державу як засіб для цілеспрямованого споживання ресурсів науково-технічного прогресу і просування найбільш перспективних галузей індустрії [7]. На цій основі забезпечується загальний економічний прорив. На цій самій основі були створені й фінансові центри Східноазійських країн. Однак тут була порушена гармонія між потенційними можливостями і конструктивним використанням фінансово-банківської сфери, яка повністю покладалась на патерналізм держави.

ВИСНОВКИ

Глобалізація є комплексним явищем, що охоплює всі складові життя соціуму, а одним із найважливіших її проявів є фінансова глобалізація. Глобалізація світової економіки має як свої переваги, так і недоліки, а тому вона потребує створення чіткої інституційної системи запобігання фінансово-спекулятивному свавіллю інтернаціонального капіталу, вимагає дотримання встановлених «правил гри» на світових фінансових ринках, унеможливлення використання «стимуляційних моделей реальності» для реалізації спекулятивних мотивів опортуністично налаштованого бізнесу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Анилионис Г. П. Глобальный мир: единый и разделенный. Эволюция теории глобализации / Г. П. Анилионис, Н. А. Зотова. – М.: Междунар. отношения, 2005. – 676 с.
2. Беттлер М. Контуры мира в первой половине XXI века и чуть дальше / М. Беттлер // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – № 1. – С. 73 – 80.
3. Білорус О. Г. Глобальный конкурентный простір: монографія / О. Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2007. – 680 с.
4. Бузгалин А. В. Глобальный капитал / А. В. Бузгалин, А. И. Колганов. – Изд. 2-е, стереотип. – М.: Едиториал, 2007. – 512 с.
5. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти: наук. вид. / А. Гальчинський. – К.: Либідь, 2006. – 312 с.
6. Луцишин З. Асиметрія фінансової глобалізації / З. Луцишин // Економічний Часопис – XXI. – 2006. – № 7-8.

7. Мазурок П. П. Глобальна економіка : навчальний посібник / П. П. Мазурок, Б. М. Одягайло, В. В. Кулішов. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 208 с.

8. Одягайло Б. М. Генеза та глобалізацій на адаптивність економічної системи: інституціональний підхід : монографія / Б. М. Одягайло. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 376 с.

9. Портер М. Конкуренція : учебное пособие / М. Портер, Э. Майк / Пер. с англ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2001. – 491 с.

10. Ткаленко С. І. Економічний глобалізм: розвиток та зростання : монографія / С. І. Ткаленко. – К. : Таксон, 2005. – 320 с.

REFERENCES

Anilionis, G. P., and Zotova, N. A. *Globalnyy mir: edinyy i razdelenyy. Evoliutsiia teoy globalizatsii* [Global peace: a unified and divided. Evolution teoy globalization]. Moscow: Mezhdunar. otnosheniia, 2005.

Bettler, M. "Kontury mira v pervoy polovine XXI veka i chut dalshe [The contours of the world in the first half of the XXI cen-

tury, and a little further]". *Mirovaia ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniia*, no. 1 (2002): 73-80.

Bilorus, O. H. *Hlobalnyi konkurentnyi prostir* [Global competitive space]. Kyiv: KNEU, 2007.

Buzgalin, A. V., and Kolganov, A. I. *Globalnyy kapital* [Global Equity]. Moscow: Editorial, 2007.

Galchinskiy, A. *Hlobalni transformatsii: kontseptualni alternatyvy. Metodolohichni aspekty* [Global Transformations: conceptual alternatives. Methodological aspects]. Kyiv: Lybid, 2006.

Lutsishin, Z. "Asymetriia finansovoi hlobalizatsii [Asymmetry of financial globalization]". *Ekonomichnyi Chasopys-XXI*, no. 7-8 (2006).

Mazurok, P. P., Odiahailo, B. M., and Kulishov, V. V. *Hlobalna ekonomika* [Global Economy]. Lviv: Mahnoliia-2006, 2006, 2011.

Odiagaylo, B. M. *Geneza ta hlobalizatsii na adaptivnist ekonomichnoi systemy: instytutsionalnyi pidkhid* [Genesis and adaptability to globalization of economic systems: an institutional approach]. Lviv: Mahnoliia plus, 2006.

Porter, M., and Mayk, E. *Konkurentsii* [The competition]. Moscow: Viliams, 2001.

Tkalenko, S. I. *Ekonomichnyi hlobalizm: rozvytok ta zrostan-nia* [Economic globalism: the development and growth]. Kyiv: Takson, 2005.

УДК 336.71

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКАМИ УКРАЇНИ

ПАШОВА С. М.

УДК 336.71

Пашова С. М. Особливості здійснення інвестиційного кредитування інноваційної діяльності банками України

У статті проводиться дослідження сучасного стану банківського інвестиційного кредитування інноваційної діяльності в Україні. Аналізуються умови надання кредитів в інноваційну діяльність по тринадцяти банках України, які за класифікацією НБУ входять до різних груп за обсягами активів. Обґрунтовуються особливості процесу такого кредитування, визначаються напрями інноваційної діяльності, які є пріоритетними для інвестування кредитних ресурсів банків. Виділяються ключові орієнтири при здійсненні інвестиційного кредитування інноваційної діяльності банками України.

Ключові слова: банк, банківське інвестиційне кредитування, інноваційна діяльність, інноваційний проект, умови кредитування, особливості кредитування.

Табл.: 4. **Бібл.:** 13.

Пашова Сніжана Миколаївна – доцент, кафедра фінансів, Харківський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (пр. Перемоги, 55, Харків, 61174, Україна)

E-mail: pashova.snezhana@gmail.com

УДК 336.71

UDC 336.71

Пашова С. Н. Особенности осуществления инвестиционного кредитования инновационной деятельности банками Украины

В статье проводится исследование современного состояния банковского инвестиционного кредитования инновационной деятельности в Украине. Анализируются условия предоставления кредитов в инновационную деятельность по тринадцати банкам Украины, которые классифицированы НБУ в различные группы по объему активов. Обосновываются особенности процесса такого кредитования, определяются направления инновационной деятельности, являющиеся приоритетными для инвестирования кредитных ресурсов банков. Выделяются ключевые ориентиры при осуществлении инвестиционного кредитования инновационной деятельности банками Украины.

Ключевые слова: банк, банковское инвестиционное кредитование, инновационная деятельность, инновационный проект, условия кредитования, особенности кредитования.

Табл.: 4. **Библ.:** 13.

Пашова Снежана Николаевна – доцент, кафедра финансов, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (пр. Победы, 55, Харьков, 61174, Украина)

E-mail: pashova.snezhana@gmail.com

Pashova S. N. Specific Features of Performance of Investment Lending of Innovation Activity by Ukrainian Banks

The article conducts a study of modern state of the banking investment lending of innovation activity in Ukraine. It analyses conditions of granting loans into innovation activity by thirteen banks of Ukraine, which are classified by the National Bank of Ukraine into various groups depending on the volume of their assets. It substantiates specific features of the process of such lending, determines directions of innovation activity, which are the priority ones for investing the banks' credit resources. It specifies key reference points when performing investment lending of innovation activity by Ukrainian banks.

Key words: bank, bank investment lending, innovation activity, innovation project, lending conditions, specific features of lending.

Tabl.: 4. **Bibl.:** 13.

Pashova Snezhana N. – Associate Professor, Department of Finance, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (pr. Peremogy, 55, Kharkiv, 61174, Ukraine)

E-mail: pashova.snezhana@gmail.com